

Stručni rad

UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ POJEDINCA

Sandra Kukovec, prof. defektologije

Osnovna škola dr. Ljudevita Pivka Ptuj, Slovenija

Sažetak

Glazba predstavlja ritual još od najstarijih vremena. Preteča je govornog jezika, a nastaje stvaranjem zvukova, vokalnih i instrumentalnih. Vrlo je značajna komponenta naših života. U početku su ljudi stvarali glazbu oponašanjem zvukova koje su čuli u prirodi, prikupljajući oruđa iz svog okruženja (kamen, palice, kosti...) i koristeći ih kao instrumente. Čak i danas, u suvremenom vremenu, kao instrument nam može poslužiti bilo koji predmet koji čovjek izradi s namjerom da proizvede zvuk. Glazba nas prati na svakom koraku, pojavljujući se u našim životima čak i prije nego što učinimo prve korake. Svatko od nas ima urođene glazbene sposobnosti. To dokazuje i razvoj djetetova govora, jer prije nego što ono uopće počne „govoriti“, koristi simbolički govor, koji uključuje intonaciju i ritam jezika. Glazba ima snažan utjecaj na čovjeka. Njen učinak prožima cjelokupan ljudski razvoj, emocionalni, kognitivni, moralni, socijalni i motorički. Stoga ju možemo koristiti i kao sredstvo motivacije za stvaranje pozitivne slike o sebi, povećanje razine pozornosti, olakšavanje pamćenja itd. Osim navedenog, predstavlja i sredstvo komunikacije.

Ključne riječi: dijete, učenje, glazba, razvoj, komunikacija.

1. Uvod

Ljudsko tijelo različito reagira na različite vrste glazbe. Razmislimo na trenutak o učinku koji na čovjeka imaju uspavanke. Mirne su, nježne, tihe, ujednačenog ritma. Takva glazba pozitivno djeluje na srčani puls odnosno smanjuje broj otkucaja srca te umiruje disanje, smiruje tijelo i um. Glazba u klubu i na zabavama glasna je, brza i živahna. To, naravno, povisuje krvni tlak i potiče kretanje. Stoga je preporučljivo pažljivo birati glazbu, u skladu s onim što želimo postići.

2. Glazba u različitim životnim razdobljima

Nerođeno dijete prve zvukove čuje između dvadeset trećeg i dvadeset sedmog tjedna trudnoće, a najglasniji su za njega otkucaji majčina srca. Ovaj zvuk je ravnomjeran, ritmičan i ima umirujući učinak na fetus. S vremenom dijete detektira i druge zvukove te događaje koji se odvijaju izvan maternice. Nakon rođenja ono prepoznaje zvukove koje je čulo dok je još bilo u maternici. Neposredno nakon rođenja dijete prepoznaje majčin glas. Osjetilo sluha omogućuje mu pripremu za život nakon rođenja. U predškolskom razdoblju djeca iskazuju sposobnosti pjevanja i sviranja jednostavnih instrumenata (glazbala). Aktivno sudjelovanje djeteta u stvaranju glazbe pozitivno utječe na njegovo pamćenje, poboljšava prostornu i vremensku orijentaciju te zaključivanje, koordinaciju, verbalne sposobnosti, prostorne sposobnosti, emocionalnu inteligenciju, strpljenje i samopouzdanje. U ovoj dobi osjetljivost slušnog mehanizma vrlo je visoka. Stoga je važno pružiti mu raznolika glazbena iskustva (jednostavne pjesmice, ples, pjevanje uz glazbu, sviranje instrumenata) na način da se tijekom izvedbe zabavlja i na svoj način „interpretira” ono što čuje. Slušajući nježne tonove, mnoga djeca oslobađaju se tjelesne napetosti (loše držanje tijela, emocionalna uznemirenost itd.). Tijekom razdoblja školovanja, okolina i rad su strukturirani, jer je potrebno usvojiti nove sadržaje. Djeca lakše pamte nastavno gradivo uz glazbu. Na pamćenje se može utjecati i neizravno, puštanjem glazbe u pozadini. Osim na pamćenje, možemo utjecati i na održavanje te povećavanje razine pozornosti. Za potrebe učenja najprikladnija je tiha instrumentalna glazba. Kada je riječ o pozitivnom utjecaju na učenje, jedan od najčešće spominjanih skladatelja je naravno Wolfgang Amadeus Mozart. Djeca koja se glazbom bave godinama, usvajaju glazbene sposobnosti koje pozitivno utječu na razvoj čitateljske pismenosti i sposobnosti čitanja. Kao što smo napomenuli, glazba poboljšava proces pamćenja, ali ima i značajan utjecaj na prostorne i matematičke sposobnosti. U razdoblju adolescencije, traženja vlastitog identiteta i suočavanja s prvim ljubavnim problemima i neuspjesima, glazba ima ljekovit učinak na pojedinca. Može ga motivirati, pomoći mu u procesuiranju emocija, zacijeliti emocionalne i duševne rane, potaknuti njegovu kreativnost itd. Moramo naglasiti činjenicu da glazba pomaže u suočavanju s tjeskobom, depresijom i demencijom.

3. Glazbeni žanrovi

Različiti glazbeni žanrovi imaju različite učinke na pojedince i njihov proces učenja. Smatra se da klasična glazba poticajno djeluje na prostornu i vremensku percepciju, povećava kreativnost, poboljšava proces usvajanja matematičkih sadržaja, izoštrava osjećaj za estetiku, povećava sposobnost izražavanja emocija, poboljšava verbalne i intelektualne sposobnosti, utječe na socijalne kontakte, pa

čak i povećava sposobnost učenja stranih jezika. Osim navedenog, smatra se da narodne pjesme potiču bolju artikulaciju, poboljšavaju razgovijetnost govora, proširuju vokabular i povećavaju osjećaj ugone te samopouzdanja. Struktura i ritam rock i rap glazbe mogu pomoći starijoj djeci da ostanu usredotočena u kaotičnom, nepredvidivom okruženju. Jazz glazba potiče kreativnost odnosno stvaralaštvo. Ambijentalna glazba ima poseban učinak, tj. pomaže vrlo discipliniranoj, premorenoj djeci da se opuste.

4. Glazbena terapija

Terapija glazbom predstavlja modernu terapijsku praksu koja se sve više implementira diljem svijeta. Njeni počeci sežu u 1985. godinu, a jedna od prvih stručnjakinja koja je započela s korištenjem ovog oblika terapije bila je H. E. Boxill. Terapiju izvode glazbeni terapeuti. Postoje dva oblika terapije, odnosno može se provoditi aktivnim i receptivnim metodama. Uporabom receptivnih metoda primjenjuju se već stvorena glazba i snimke. Učinci ove terapije koriste se u ustanovama i školama za djecu s posebnim potrebama, kao i bolnicama te domovima za starije osobe. Postoje individualni, grupni i obiteljski oblik njene provedbe. Glazbena terapija potiče opuštanje, povećava motoričku koordinaciju, omogućuje i povećava motivaciju za tjelesnu aktivnost, motivira socijalnu interakciju, pozitivno utječe na razvoj funkcionalnog govora i komunikacijskih sposobnosti, potiče samostalnost, samopouzdanje i poboljšava sliku o sebi.

5. Zaključak

Zahvaljujući glazbi pojedinci lakše izražavaju svoje emocije, te ju smatramo sredstvom spajanja ljudskih srca. Još od daleke prošlosti koristila se u ljekovite svrhe, kroz mantre, pripjeve, himne itd. Vrlo je važno provoditi usmjerene i neusmjerene glazbene aktivnosti. Na taj način utječemo na razvoj djetetovih kompetencija, njegovog odnosa prema glazbi, odnosa prema društvu, pojedincima i kulturi te razvijamo njegove emocije odnosno čuvstva. Općenito možemo reći da nam glazba pomaže u poboljšanju kvalitete života. Zahvaljujući njenom utjecaju možemo ostvariti svoje želje, poboljšati svoju psihičku dobrobit ili unaprijediti osobni rast.

6. LITERATURA

- [1.] Dostupno na: <https://www.varuska-ziva.si/vpliv-glasbe-na-razvoj-otroka/>
[Pristupljeno 26.5.2023.].
- [2.] Voglar M.: Otrok in glasba. Državna založba Slovenije. Ljubljana, 1976.
- [3.] Zadnik K. : Glasba za otroke od rojstva do 18. meseca starosti. Glasba v šoli in vrtcu, br. 2-3. Sv. XIII, str. 39-46. ZRSS, Ljubljana. 2008.
- [4.] Habe K.: Psihologija glasbe – most med umetnostjo in znanostjo. 2018.
- [5.] Dostupno na: <http://www.sigic.si/psihologija-glasbe-most-med-umetnostjo-in.html> [Pristupljeno 26.5.2023.].
- [6.] Hriberšek V.: Povezanost glasbenih dejavnosti z emocionalnim in socialnim razvojem predšolskega otroka. Diplomsko delo. Ljubljana, 2009.
- [7.] Dostupno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=54431&lang=slv>
[8.] [Pristupljeno 26.5.2023.].
- [9.] De la Motte-haber, Helga: Psihologija glasbe. Državna založba Slovenije. Ljubljana, 1990.
- [10.] Černi, Manca: Učinki glasbene terapije na otroke s posebnimi potrebami v predšolskem obdobju. Magistrsko delo, Univerza v Mariboru, 2018.
- [11.] Dostupno na: <https://dk.um.si/lzpisGradiva.php?lang=slv&id=70261>
- [12.] [Pristupljeno 26.5.2023.].